

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/313/2020
Identifikačné číslo spisu:	8114220986
Dátum vydania rozhodnutia:	17.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8114220986.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne U. P., bývajúcej v M., V. XXX/X, zastúpená KAIFER advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Košiciach, Fibichova 11, proti žalovanej Obci Lemešany, so sídlom Lemešany 186, IČO: 00327344, zastúpenej PALŠA a PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom v Prešove, Masarykova 13, o zaplatenie 4 050 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 25C/257/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. júna 2020 sp. zn. 17Co/67/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 14. februára 2019 č. k. 25 C/257/2014 - 385 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2 610,90 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,15 % ročne z tejto sumy od 12. júla 2014 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodol, že žalovaná má zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 28,92 %.

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobkyňa je vlastníčka nehnuteľnosti KN C XXX/X o výmere 900 m² - ostatné plochy, zapísané na LV XXXX, k.ú. G., ktoré vlastnícke právo nadobudla na základe darovacej zmluvy č. V4097/2010, uzatvorenej medzi R.V. Z., rod. L. ako darcom a žalobkyňou ako obdarovanou. Žalovaná parcelu využívala ako areál, na ktorom vybudoval športoviská. Nájomný vzťah bol uzatvorený na dobu neurčitú s výpovednou lehotou 6 mesiacov. Právna predchodkyňa žalobkyne výpoveďou vypovedala žalovanej nájomný vzťah. Podanie bolo podané na pošte 11. júna 2009. Výpovedná doba začala plynúť 1. júla 2009 a uplynula 31. decembra 2009. Prvoinštančný súd túto výpoveď považoval za platnú a vyhodnotil, že žalovaná od uplynutia výpovednej doby užívala nehnuteľnosť bez právneho dôvodu. Ďalej ustálil, že cena za užívanie tejto nehnuteľnosti v danom prípade predstavuje 2,85 € za m² ročne v súlade so

znaleckým posudkom č. 149/2015 z 13. júla 2015, ktorý predložila žalobkyňa. Argumenty žalovanej, že v danom prípade vzniklo zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. prvoinštančný súd vyhodnotil tak, že v čase nadobudnutia účinnosti tohto zákona medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalovanou existoval zmluvný vzťah z nájomnej zmluvy č. 1/2004. Zákon č. 66/2009 Z.z. predpokladá vznik vecného bremena v prípade, ak ku dňu účinnosti tohto zákona neexistuje iné zmluvné dohodnuté právo medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku. Podmienky musia byť splnené kumulatívne. Ak nie sú splnené kumulatívne, vecné bremeno nevzniká. Prvoinštančný súd sa zaoberal aj výškou uplatneného nároku a dospel k záveru, že nárok žalobkyne je čiastočne premlčaný. Skúmal námietku premlčania vznesenú žalovanou a zistil, že vzhľadom na to, že išlo o bezdôvodné obohatenie, plynula subjektívna dvojročná lehota. Žaloba bola súdu doručená 25. júla 2014. Žalobkyňa sa domáha svojich práv od 1. júla 2011 do 30. júna 2014. Návrh žalobkyne bol dôvodný k 25. júlu 2012, teda 2 roky spätne od podania žaloby, preto nárok žalobkyne za obdobie od 1. júla 2011 do 24. júla 2012 ako uplatnený po zákonnej dvojročnej lehote zamietol súd ako premlčaný. Spolu za obdobie od 25. júla 2012 do 30. júna 2014 ustálil výšku bezdôvodného obohatenia 2.610,90 €. Podľa § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka priznal žalobkyni z priznanej sumy aj úroky z omeškania, ktorých výšku stanovil v súlade s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. júna 2020 sp. zn. 17Co/67/2019 na základe odvolania žalovanej rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a výroku o trovách konania potvrdil. Žalobkyni priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Zdôraznil, že zákon č. 66/2009 Z. z., ktorý upravuje vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve iných osôb ako obcí sa vzťahuje aj na pozemky, kde je umiestnený športový areál. Z jeho § 4 vyplýva, že ak ku dňu účinnosti tohto zákona neexistovalo zmluvne dohodnuté iné právo medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku, vzniká vo verejnom záujme vecné bremeno vlastníka pozemku pod stavbou. Súd prvej inštancie správne zistil, že ku dňu účinnosti tohto zákona existovala medzi vlastníčkou pozemku (R. Z.) a žalovanou, nájomná zmluva na prenájom týchto pozemkov na dobu neurčitú s výpovednou 6 mesačnou dobou. To, že od 1. júla 2009 uplynula výpovedná doba, nemá vplyv na to, že právny vzťah, konkrétne nájomný, tu reálne uzatvorený bol. Predmetný zákon rešpektuje úpravu takýchto vzťahov. Pokiaľ by však súkromná úprava takýchto vzťahov ku dňu účinnosti zákona neexistovala, tento „nelegálny vzťah“ sa nahrádza vzťahom vyplývajúcim „ex lege“ vzniknutým vo verejnom záujme, a to zriadením vecného bremena. V danom prípade ale vecné bremeno medzi právnou predchodkyňou žalobkyne a žalovanou nevzniklo. Tým, že nájomný vzťah sa k 31. decembru 2009 skončil po uplynutí výpovednej doby, od 1. januára 2010 tento vzťah nemal ani zákonnú a ani súkromnú formu úpravy. Preto žalovaná užívala tieto nehnuteľnosti tak, ako to zistil prvoinštančný súd bez právneho dôvodu. Odvolací súd sa stotožnil aj s primeranou cenou a následne výškou, ktorá zodpovedá náhrade za bezdôvodné obohatenie, tak ako ustálil súd prvej inštancie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), v ktorom žiadala, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zmenil, prípadne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Prípustnosť dovolania s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP odôvodnila argumentujúc tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Konkrétne namietala absenciu riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku, nezodpovedanie relevantných otázok, vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku pritom obsiahlo uviedla obsah rozhodnutia odvolacieho súdu.

3.2. V rámci namietania nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaná v podstate zopakovala svoju odvolaciu argumentáciu a prezentovala posudzovaný súdny spor z pohľadu ňou opakovane prezentovaného právneho názoru na vec. Tvrdila, že odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vidí vo vzťahu k posúdeniu uplatňovanej náhrady za užívanie nehnuteľnosti vo vzťahu k Občianskemu zákonníku v spojení so zákonom č. 66/2009 Z. z.. V ďalšom žalovaná (zhodne s odvolacou argumentáciou) podala vlastný výklad zákona č. 66/2009 Z. z., ktorý upravuje usporiadanie dovtedy neusporiadaných vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, a primerane i k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkví,

športový areál alebo verejná zeleň, ktoré boli delimitované na obce a vyššie územné celky v rámci reformy verejnej správy, konkrétne sa zamerala na § 4 cit. zákona, ktorý podľa dovolateľky spája vznik zákonného vecného bremena, pričom nesúhlasí, že by vznik vecného bremena mal byť spájaný výlučne len s jediným okamihom a to dňom účinnosti zákona. Podľa jej názoru bolo potrebné pri právnom posúdení veci o žalobou uplatnenom nároku vychádzať predovšetkým z Občianskeho zákonníka a z tam uvedenej koncepcie práv k cudzím veciam a vecných práv, či vecných bremien. Zákonné vecné bremeno síce vzniklo účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z., no vlastníka dotknutej nehnuteľnosti obmedzilo vo výkone vlastníckeho práva až dňom nasledujúcim po ukončení súkromnoprávneho vzťahu upraveného nájomnou zmluvou jej jednostranným vypovedaním zo strany prenajímateľa. Je pritom dôležité sa zamerať na skutočnosť, že dotknuté nehnuteľnosti užíva v rámci samosprávy na základe zákonom daného dôvodu a právneho titulu. samosprávy - vo verejnom záujme.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné, alternatívne zamietol ako nedôvodné. V podstatnom poukázal na vecnú správnosť a zákonnosť napadnutého rozhodnutia, ktoré vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Zastáva názor, že odvolací súd správne a aplikujúc relevantné ustanovenia právneho poriadku rozhodol o napadnutom rozsudku prvoinštančného súdu, jeho rozhodnutie v žiadnom smere nevykazuje znaky nepreskúmateľnosti, či arbitrárnosti, tak ako sa mylne žalovaná domnieva.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

6. V danom prípade vyvodila žalovaná ako prvé prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

7. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka tvrdí, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (i súdu prvej inštancie) bolo nedostatočné, arbitrárne a vecne nesprávne. Obsah spisu však nedáva

podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil.

7.1. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie v časti, ktorou rozhodol o náhrade vo výške 2 610,90 € spolu s príslušenstvom a odkázal naň (387 ods. 2 CSP), rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Súdy oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd náležite zdôvodnil svoje potvrdzujúce rozhodnutie založené na právnom závere, ktorým bolo rozhodnuté o danosti nároku, keď súčasne sa stotožnil so závermi súdu o výške bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti zo strany žalovanej, ktorú výšku súd prvej inštancie ustálil na závere znaleckého posudku. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f/ CSP.

7.2. Dovolací súd nezistil ani opodstatnenosť tvrdenia dovolateľky o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu odvolacím súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa odvolací súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ale nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo znamenala aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov popierajúcu ich účel, podstatu a zmysel.

7.3. Pokiaľ dovolateľka chcela svojou dovolacou argumentáciou spochybniť správnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, dovolací súd zdôrazňuje, že aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, viď konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

8. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jej dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

9. Žalovaná prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

10. Žalovaná podaným dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku odvolacieho súdu o priznaní nároku žalobkyne na zaplatenie 2 610,90 € s príslušenstvom. Dovolací súd uvádza nasledovné:

10.1. Podľa § 422 ods. 1 CSP (ktoré je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP ustanovením *lex specialis*) dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

10.2. Citované ustanovenie § 422 ods. 1 CSP obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne

posúdenie vecí tzv. majetkovým cenzom (*ratione valoris*). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. V prípade príslušenstva pohľadávky sa prípustnosť dovolania odvíja od rovnakých limitov, ako pri istine.

10.3. V danom prípade žalobkyňa podala na súde prvej inštancie žalobu, v ktorej si uplatnila nárok na zaplatenie pôvodne sumy 4 050 € istiny s príslušenstvom, 25. júla 2014. Výška minimálnej mzdy v roku 2014 bola ustanovená nariadením vlády Slovenskej republiky sumou 352 €; a desaťnásobok tejto sumy je 3 520 €. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a ktoré je napadnuté dovolaním, sa týka peňažného plnenia vo výške 2 610,90 € neprekračujúceho výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby.

11. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd ani neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobkyne, nepristúpil dovolací súd ani k posúdeniu, či napádaný výrok rozsudku spočíva na nesprávnom právnom posúdení vecí (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalobkyne ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. Nad rámec dovolacieho konania, vyznávajúc princíp právnej istoty ako jedného z pilierov právneho štátu, dovolací súd poukazuje na riešenie právnej otázky, rozhodujúcej aj v tomto konaní, a právny záver vyjadrený v analogickom spore (totožný predmet i žalovaná strana) v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2022 sp. zn. 7 Cdo/103/2021.

14. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

15. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalobkyne na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.